

Скрининг за аневризма на абдоминалната аорта (ААА)

**Неща, които трябва
да знаете**

Бързо, безплатно и безболезнено сканиране за мъже
на възраст 65 и повече години

За кого е предназначена тази листовка?

Тази листовка е за всички мъже на възраст 65 и повече години, които живеят в Северна Ирландия. Тя предоставя информация за скрининг за аневризма на абдоминалната аорта (наричан още скрининг за AAA). Скринингът за AAA е бързо, просто, безболезнено ултразвуково сканиране, предоставяно безплатно.

За какво се отнася тази листовка?

Тази листовка Ви предоставя информация за:

- какво представлява AAA
- какво се случва, когато отидете на скрининг за AAA
- какви са възможните резултати
- какво се случва след това

Листовката трябва да Ви помогне да решите дали искате да бъдете изследвани.

Кой трябва да бъде изследван?

Каним всички мъже на възраст 65 години да вземат участие в програмата за скрининг на AAA, тъй като състоянието е най-често срещано при мъже на възраст 65 и повече години. Всички мъже на възраст над 65 години, които не са били изследвани преди, могат да поискат час за скрининг, като се свържат с офиса на програмата за скрининг на 028 9615 1212.

Дейвид, Нютанардс

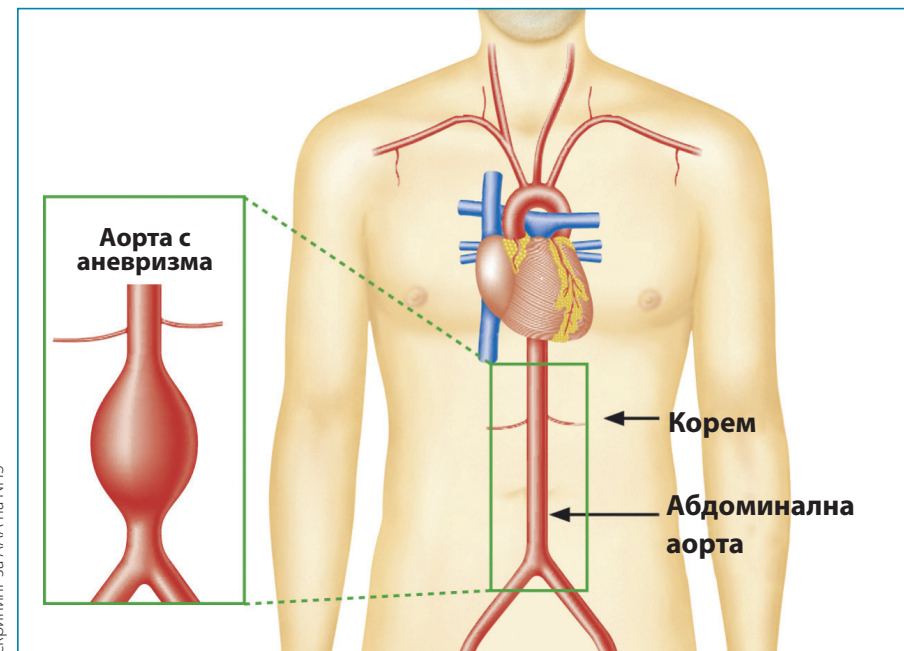
Видях плакат в рентгеновото отделение, когато доведох жена си в болницата. Реших, че звучи като добра идея и се обадох да си запиша час за посещение. Бях доволен, че бързо получих планиран час и колко ефективен беше скринингът. Бях поканен навреме за сканирането ми, което беше много бързо, и бях много доволен да получа резултата веднага.

Какво представлява AAA?

Аортата е основната артерия, която доставя кръв в тялото. Тя преминава от сърцето надолу през гръдния кош и корема.

С напредването на възрастта при някои хора стената на аортата в коремната област може да стане слаба и да се разшири до образуването на аневризма, подобно на издутина в износена автомобилна гума. Това се нарича аневризма на абдоминалната аортна (AAA).

Диаграмата е предоставена с любезното съдействие на английската програма скрининг за AAA на NHS

Ако имате AAA, обикновено няма да забележите никакви симптоми. Това означава, че не може да знаете дали имате аневризма, тъй като няма да почувствате никаква болка или да забележите нещо различно. Може да се чувствате напълно здрави.

Сериозно състояние ли е AAA?

Аортата обикновено е с ширина по-малко от 30 мм. Ако аортата Ви е с ширина между 30–44 мм, Вие имате малка AAA. Това не е сериозно състояние, но е важно аневризмата да се проследява, за да се види дали расте.

Ако аортата Ви е с ширина между 45–54 мм, Вие имате средна AAA. Това може да се окаже сериозно, ако аневризмата продължи да расте, поради това отново е важно аневризмата да се проследява. Повечето аневризми растат много бавно, така че мъжете с малка или средна AAA може никога да не развият голяма AAA.

Ако аортата Ви е с ширина 55 мм или повече, Вие имате голяма AAA.

Големите AAA са редки, но могат да бъдат много сериозни.

При разтягането стената на аортата става по-слаба и може да се спуква. Спуканата аневризма води до сериозно вътрешно кървене, което е летално в 8 от 10 случая.

Колко често срещано е състоянието?

Около 1 на 80 мъже на 65-годишна възраст, изследвани в Северна Ирландия, имат AAA. Мъжете на възраст над 65 години, които никога не са били изследвани, са изложени на по-голям риск.

Кой е изложен на най-голям риск?

При мъжете има шест пъти по-голяма вероятност, отколкото при жените, да имат AAA, поради което на жените не се предлага скрининг. Рискът от развитие на AAA зависи от Вашата възраст и гени. Рискът от AAA се увеличава, ако Вашият брат, сестра или родител имат или са имали аневризма на абдоминалната аорта.

Други фактори, за които е известно, че увеличават риска и размера на AAA, са:

- тютюнопушене
- висок холестерол
- високо кръвно налягане

AAA обаче може да се развие при мъже, които не попадат в никоя от горепосочените категории.

Има ли някакъв начин да се предотврати AAA?

Проучванията продължават, но все още няма известен начин за предотвратяване на AAA. Воденето на по-здравословен начин на живот е най-добрият начин за намаляване на риска от AAA, но това не премахва напълно възможността за появата ѝ.

Защо е важен скринингът?

Скринингът за AAA спасява животи, като открива големи аневризми, преди да се спукат. Скринингът е най-ефективният начин да разберете дали имате AAA, защото е малко вероятно да имате никакви симптоми или да почувствате болка.

Скринингът за AAA включва просто, безболезнено ултразвуково сканиране на корема. По този начин можем да открием аневризмите рано и да ги проследяваме или лекуваме. Това значително намалява вероятността аневризмата да се спуква и да причини сериозни проблеми.

Какво представлява ултразвуковото сканиране?

Ултразвуковото сканиране е безопасен, безболезнен и надежден тест. То е много бързо, като обикновено отнема около 10 минути. Същата техника се използва за изследване на развитието на бебето по време на бременност.

Колко надеждно е ултразвуковото сканиране?

Сканирането, използвано за откриването на AAA, е много надеждно. Нито един скринингов тест не може да бъде напълно ефективен, но е много рядко човек да развие голяма аневризма, ако не се открие аневризма чрез скрининг. Понякога лицето, което извършва сканирането, няма да може да види ясно аортата. Това не е нещо, за което да се притеснявате, ще бъдете помолени да дойдете за друго сканиране, обикновено в различен ден.

Има ли рискове от скрининга?

Няма рискове от ултразвуковото сканиране, използвано при скрининга. Въпреки това при големите аневризми, открити чрез скрининг, може да е необходимо лечение. Преди да се обмисли каквото и да е лечение, ще бъдат обсъдени рисковете и ползите.

Уилям, Нютанардс

Беше ме страх да дойда за сканирането, защото не посещавам личния си лекар. Семейството ми ме насърчи да дойда и се радвам, че го направих. Чувствам се щастлив и облекчен сега, когато ми направиха сканирането.

Какво ще се случи при планирания час за скрининга?

Когато пристигнете в местната клиника за скрининг, ние:

- ще проверим личните Ви данни
- ще обясним как протича сканирането
- ще получим Вашето съгласие
- ще Ви дадем възможност да зададете въпроси.

За сканирането ние:

- ще Ви помолим да легнете и да вдигнете или разкопчаете ризата си – няма да има нужда да се събличате
- ще нанесем хладен гел по корема Ви
- ще движим малък скенер по кожата на корема Ви
- ще гледаме изображението на Вашата аорта на екрана и ще правим измервания.

След сканирането ние:

- ще Ви кажем резултата веднага
- ще информираме личния Ви лекар за резултата
- ще Ви предоставим допълнителна информация и подкрепа, ако е необходимо.

Има четири възможни резултата

Не е открита аневризма

Това означава, че **нямате AAA**. Не е необходимо проследяване след това и **няма да бъдете поканени отново за скрининг**, тъй като е много малко вероятно да развиете аневризма, която се нуждае от операция по-късно в живота Ви. Резултатът от сканирането ще бъде препратен на Вашия личен лекар. **При повече от 98% от мъжете няма да бъде открита аневризма.**

Малка AAA

Около 1 на 80 изследвани мъже имат малка AAA. Повечето аневризми растат много бавно и много мъже с малка AAA може никога да не развият средна или голяма AAA.

Какво следва?

- Ще получите листовка с информация какво означава резултатът от Вашето сканиране.
- Медицинска сестра специалист по съдова медицина ще се свърже с Вас в рамките на два работни дни.
- Ще получите писмо с резултата от сканирането, като копие ще бъде изпратено на Вашия личен лекар.
- Вашият личен лекар може да Ви предпише таблетки, да следи кръвното Ви налягане и да Ви даде съвети за по-здравословен начин на живот.
- След резултат за AAA, моля да организирате посещение при Вашия личен лекар за измерване на ръста, теглото и кръвното Ви налягане.
- Важно е редовно да проверявате размера на аневризмата си, тъй като може да са необходими по-чести прегледи, ако стане по-голяма.
- Ще Ви каним за ултразвуково сканиране **всяка година** за проследяване на растежа на Вашата аневризма.

Средна AAA

Около 1 на 500 изследвани мъже имат средна AAA. Повечето аневризми растат много бавно и някои мъже със средна AAA може никога да не развият голяма AAA.

Какво следва?

- Ще получите листовка с информация какво означава резултатът от Вашето сканиране.
- Медицинска сестра специалист по съдова медицина ще се свърже с Вас в рамките на два работни дни.
- Ще получите писмо с резултата от сканирането, като копие ще бъде изпратено на Вашия личен лекар.
- Вашият лекар може да Ви предпише таблетки, да следи кръвното Ви налягане и да Ви даде съвети за по-здравословен начин на живот.
- След резултат за AAA, моля да организирате посещение при Вашия личен лекар за измерване на ръста, теглото и кръвното Ви налягане.
- Важно е редовно да проверявате размера на аневризмата си, тъй като може да е необходимо да бъде направена оценка за операция, ако стане по-голяма.
- Ще Ви каним на ултразвуково сканиране **на всеки три месеца** за проследяване на растежа на аневризмата Ви.

Кен, Белфаст

Когато откриха, че имам малка аневризма, ми казаха, че няма за какво да се притеснявам, но че ще трябва да се прави изследване на всеки 12 месеца. Те ми вдъхнаха спокойствие. Аз съм добре информиран от съответните лица и нямам притеснения за това.

Голяма AAA

Около 1 на 1000 изследвани мъже имат голяма AAA.

Какво следва?

- Ще получите листовка с информация какво означава резултатът от Вашето сканиране.
- Медицинска сестра специалист по съдова медицина ще се свърже с Вас в рамките на един работен ден.
- Ще Ви насочим към екип от специалисти (болничен екип по съдова медицина), които имат експертни познания за аневризмите.
- Специалистите ще извършат определени тестове, ще предоставят по-подробна информация и ще обсъдят пригодността Ви за операция. Не на всички лица, които имат голяма аневризма, ще бъде направена операция.
- Ще получите писмо с резултата от сканирането, като копие ще бъде изпратено на Вашия личен лекар.
- **През периода, когато голяма AAA остава нелекувана, е възможно да трябва да спрете да шофирате и трябва да проверите всички свързани със здравето застраховки, например туристическа застраховка.** Вашата медицинска сестра специалист по съдова медицина ще Ви даде съвет за това.

Ако сте диагностицирани с голяма AAA и имате непосредствени притеснения, можете да се свържете с офиса на програмата за скрининг на 028 9615 1212, преди специализирана медицинска сестра да се свърже с Вас. Може също така да се свържете с личния си лекар.

Какви са рисковете от AAA?

Не всяка аневризма ще се спуква, но ако това стане, вероятността да стигнете до болница и да преживеете операцията е много малка. Спукването на AAA води до сериозно вътрешно кървене, което е летално в 8 от 10 случая.

Ако сте изследвани и е установено, че имате голяма AAA, ще бъде оценена Вашата пригодност за операция на аневризмата. Операцията за AAA носи значителни рискове, както при всяка голяма операция, но шансовете за възстановяване са много по-добри, отколкото ако проблемът се игнорира и аневризмата по-късно се разкъса. Рисковете ще бъдат обсъдени по-подробно с Вас от екипа специалисти. Средно 98% от мъжете оцеляват след операцията.

Скринингът не премахва напълно риска от спукване на аневризма, но е най-добрият метод за защита.

Ще открие ли скринингът за AAA други проблеми?

Не. Скринингът за AAA е само за установяване дали имате аневризма на абдоминалната аорта. При скрининга не се търсят други здравословни проблеми.

Ако се притеснявате за здравето си, трябва да говорите с личния си лекар.

Как се използва моята информация за скрининг на AAA?

Програмата за скрининг за AAA в Северна Ирландия съхранява данни от Вашата лична информация за скрининг, включително резултатите от тестовете и изображенията от сканирането. Персоналът, работещ по програмата, може да вижда и преглежда Вашата информация. Всяка информация, отнасяща се до Вас, е стриктно поверителна.

Информацията се използва за наблюдение и подобряване на качеството на програмата и експертния опит на персонала по скрининг. Това е важна част от всяка програма за скрининг. Тя може да се използва и за целите на одита, научните изследвания, образованието и обучението в рамките на здравеопазването и социалните грижи. Ако това се случи, Вашите лични идентификационни данни ще бъдат премахнати.

Какви са ползите и рисковете от скрининга?

От Вас зависи да решите дали искате да бъдете проверени за AAA. Има ясни ползи от скрининга, но трябва да имате предвид и възможните рискове.

Ползи:

- Ултразвуковото сканиране, използвано при скрининга за AAA, е бърз, безболезнен и лесен процес.
- AAA често причинява малко или никакви очевидни симптоми, но ако бъде оставена да стане по-голяма, може да се спуква и да предизвика животно-застрашаващо кървене в корема. Около **8** на всеки **10** души със спукана AAA умрат, преди да стигнат в болница или не оцеляват при спешната операция на аневризмата. Предлагаме скрининг, за да можем да открием аневризмите рано и да ги проследяваме или лекуваме.
- Скринингът за AAA намалява риска от смърт при спукване на аневризмата.
- Планираната операция на AAA (например AAA, установена чрез скрининг) често е много успешна.

Рискове:

Няма риск от самия скринингов тест, но съществува риск от:

- безпокойство от това да Ви кажат, че има потенциално животозастрашаващо състояние;
- сериозни усложнения от операцията за лечението на AAA.

Вземане на решение за скрининг

Може да е полезно да обмислите следната информация, преди да решите дали искате да участвате в скрининг за AAA:

- Скринингът за AAA може да идентифицира AAA, която може да не стигне разкъсване или да причини някаква вреда, ако не се лекува. Въпреки това не е възможно да се установи кои аневризми ще се разкъсат в хода на живота на човека и кои няма да се разкъсат.
- През периода, когато голяма AAA не се лекува, може да се наложи да спрете да шофирате и да проверите свързани със здравето застраховки, например туристическа застраховка.
- Скринингът за AAA не премахва напълно риска от спукване на аневризма, но е най-добрият метод за защита.

Отказ от скрининг

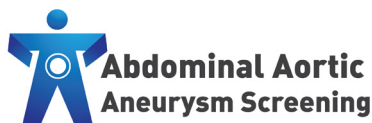
Участието в скрининга е личен избор. Моля свържете се с офиса на програмата скрининг за AAA на **028 9615 1212**, ако желаете да обсъдите отказ от програмата за скрининг.

Как мога да науча повече?

За повече информация или за тази листовка на друг език или формат:

- обадете се в офиса на програмата за скрининг за AAA на **028 9615 1212**
- посетете уебсайтовете: **nidirect.gov.uk/aaa** или **www.publichealth.hscni.net**
- свържете се с личния си лекар.

Може също така да получите информация и подкрепа от Circulation Foundation, благотворителна организация в Обединеното кралство за хора, които имат съдови заболявания. Посетете уебсайта им на адрес: **www.circulationfoundation.org.uk**

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Телефон: 0300 555 0114 (градски тарифи).
www.publichealth.hscni.net

Намери ни на:

